

kwam deze wijze van een huwelijk te sluiten zeer te stade aan de patriciërs, als de *lex Canuleja* het verbod had opgeheven, dat naar ons Livius zegt, *contumeliosum plebi* werd geacht. Immers bij zoodanig huwelijk ging de vrouw niet over in de *familia* van haren man, zoodat nu de dochter, uit een patricisch geslacht gesproten, zich met een plebejer in den echt begeven kon, zonder den rechtsband door te snijden met de haren, aan wie zij ook door bloedverwantschap was verbonden ¹⁾.

Ihering meent, dat een huwelijk zonder *manus* vooral in twee gevallen werd gesloten. Ten eerste, als de familie van de vrouw nog niet genoeg vertrouwen aan den toekomstigen echtgenoot schonk, om hem reeds nu die uitgebreide macht over haar af te staan, welke hij later toch door *usus* nog gemakkelijk kon verkrijgen. En ten andere als eene vrouw, staande onder wettelijke voogdij, de toestemming tot een huwelijk met *manus*, waardoor haar vermogen voor immer overging in eene andere familie, niet bekomen kon ²⁾. Zelfs meent Ihering, dat het huwelijk zonder *manus* uit de behoefte, die zich in dit geval gevoelen deed, is voortgekomen ³⁾.

Roszbach plaatst zich weder op een ander standpunt ⁴⁾. Na het huwelijk zonder *manus* te hebben voorgesteld als eene geheel rechtsgeldige verbindtenis, van het concubinaat, waaruit Bluntschli het zocht af te leiden ⁵⁾, even ver verwijderd als het huwelijk met *manus*, meent hij voorts daarin slechts eene openbaring te moeten zien van den op zoovele punten waarneembaren ontwikkelingsgang, waardoor de macht van den *paterfamilias* steeds meer werd be-

¹⁾ T. a. p., p. 25.

²⁾ De *tutela legitima* was inzonderheid in het belang van de voogden, die straks aanspraak hadden op de nalatenschap. Zelfs ten tijde van Gaius konden zij dan ook, gelijk deze bericht (I. 192), slechts bij uitzondering tot het verleenen hunner *auctoritas* gedwongen worden. Ihering betwijfelt of dit kon ten behoeve eener huwelijksverbindtenis. Nadat reeds de *lex Julia* de vrouwen, die het *ius liberorum* hadden, van deze voogdij ontslagen had, hief Claudius haar, met uitzondering van de *tutela patronorum* geheel op. Gaius I. 157 en 171. Ulpianus XI. 8.

³⁾ T. a. p., II. 1. p. 190.

⁴⁾ T. a. p., p. 42 en volgg.

⁵⁾ Cf. Roszbach, t. a. p., p. 42 noot 137.